

Současná polská literatura

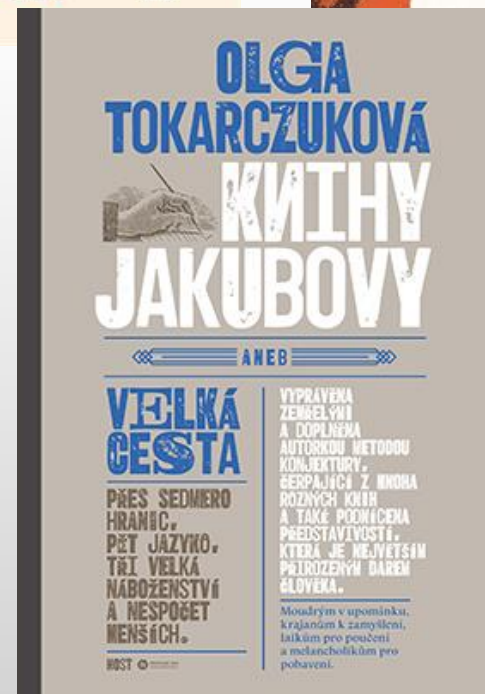
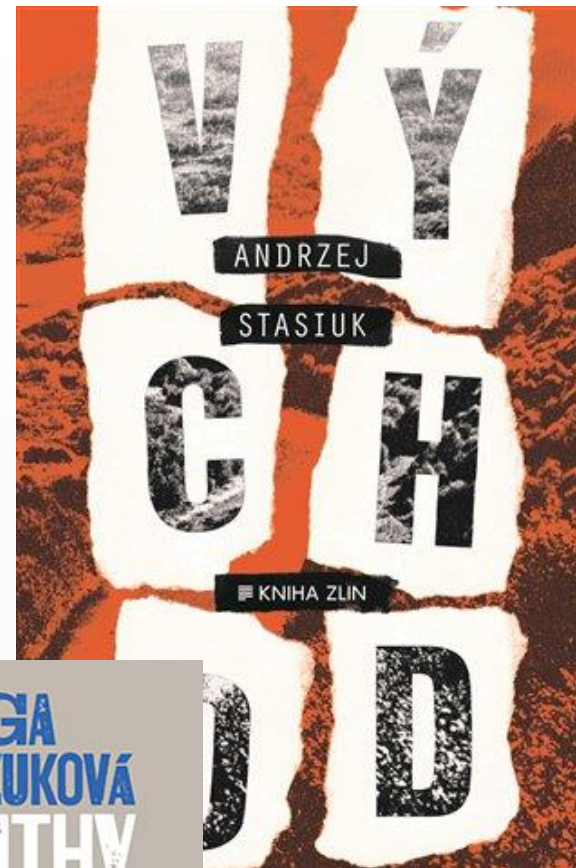
Mgr. Michala Benešová, Ph.D.

Propagace polské literatury v Čechách

- web iLiteratura (<http://www.iliteratura.cz>) – polská sekce
- časopisy: A2, Host, Protimluv, Listy, Plav, Tvar, Demokratický střed
- knižní veletrh „Svět knihy“
- Polský institut v Praze (<http://www.polskyinstitut.cz>; literatura: Lucie Zakopalová)
- polský Institut knihy (<http://www.instytutksiazki.pl>)
- další informace: vybrané polské portály (např. <http://culture.pl>)

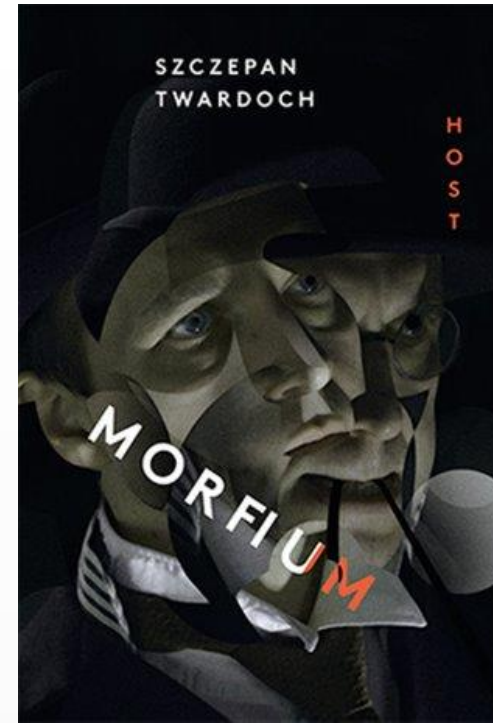
Současná polská próza

- **Andrzej Stasiuk:** *Východ* (Kniha Zlín, 2017)
  - **Olga Tokarczuková:** *Svůj vůz i pluh ved' přes kosti mrtvých* (Host, 2017; 2. vyd.)
    - „ekologicko-morální thriller“ z prostředí Kladské kotliny
- 2017: film Agnieszky Holland *Přes kosti mrtvých*
- **Olga Tokarczuková:** historický román *Jakubovy knihy* (Host, 2017)
    - příběh samozvaného mesiáše Jakuba Franka

Současná polská próza

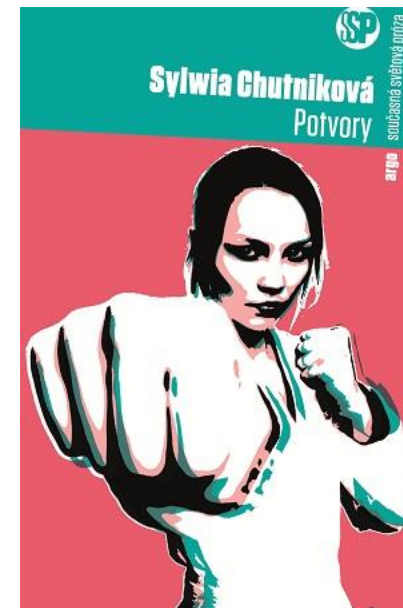
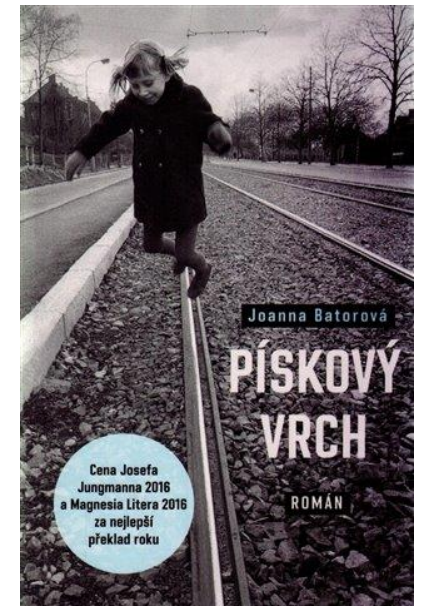
- **Szczepan Twardoch:** *Morfium* (Host, 2017)
- příběh polsko-německého „antihrdiny“ za druhé světové války
- **Jacek Dehnel:** *Lala* (Větrné mlýny, 2015)
- **Hubert Klimko-Dobrzaniecki:** *Samota* (Větrné mlýny, 2015)
- **Mikolaj Łoziński:** *Kniha* (Havran, 2015)

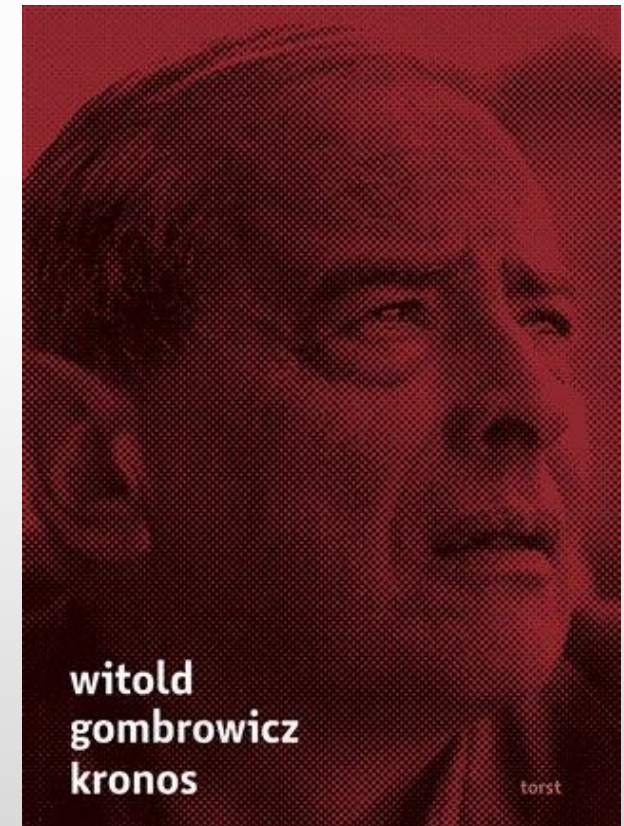
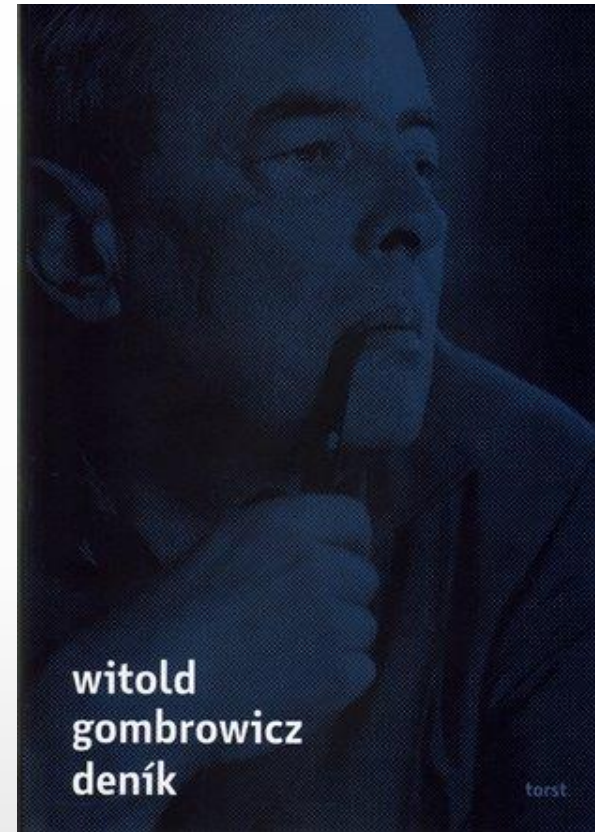
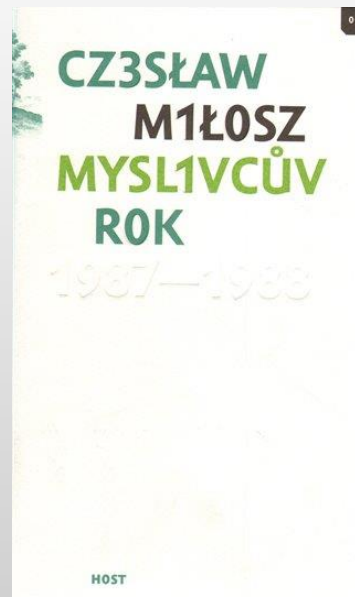
Současná polská próza

- **Joanna Batorová:** *Pískový vrch* (Paseka, 2015) – první část dílogie o osudech žen několika generací v dobách komunismu
- **Dorota Masłowska:** *Zabila jsem naše kočky, drahá* (Odeon, 2014)
- **Sylwia Chutniková:** *Kapesní atlas žen* (Fra, 2014); *Potvory* (Argo, 2013)
- viz také audiobook *Královnina šavle* (Tympanum, 2008)

Starší polská próza

- **Sławomir Mrożek:** výbor satirických povídek *Ti, co mě nesou* (Fra, 2017)
- **Witold Gombrowicz:** *Deník* (Torst, 2015) a *Kronos* (Torst, 2015)
- **Czesław Miłosz:** *Myslivcův rok* (Host, 2011)

Fenomén polské literární reportáže

Reportér Mariusz Szczygieł o literární reportáži:

„Polská škola reportáže je více či méně literární popis skutečnosti, který v Polsku také nazýváme literární reportáž. Jinak řečeno: hezky popsat fakta, lépe než publicistickým stylem.

Uvedu příklad. Novinář, jenž odvádí svou poctivou práci, takzvaný ‚zprávař‘, formuluje první větu o zamilovaném páru takto: ‚Poznali se v práci.‘ Jiný napíše: ‚Poznali se v továrně.‘ A třetí, který provedl hlubší reaserch, řekne: ‚Poznali se v továrně na klavíry, kde pracovali v jednom oddělení.‘ Jenže reportér ‚z naší školy‘ by to formuloval úplně jinak: ‚Poznali se při leštění kláves.‘

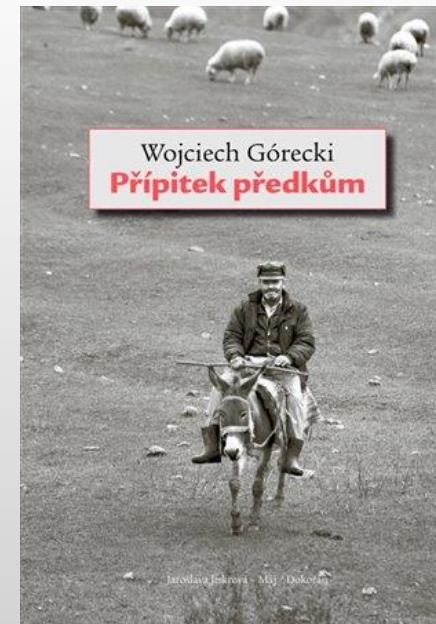
Vymýšlím si, když píšu tímto způsobem? Ne. Falšuji skutečnost? Ne. Přeháním? Ne. Zveličuji? Nemyslím si. Je to ta samá informace, jen podaná — podle mého názoru — zajímavějším způsobem.“

(Host, 2012, č. 5, s. 31)

Reportážní edice nakl. Dokořán – J. Jiskrová/Máj

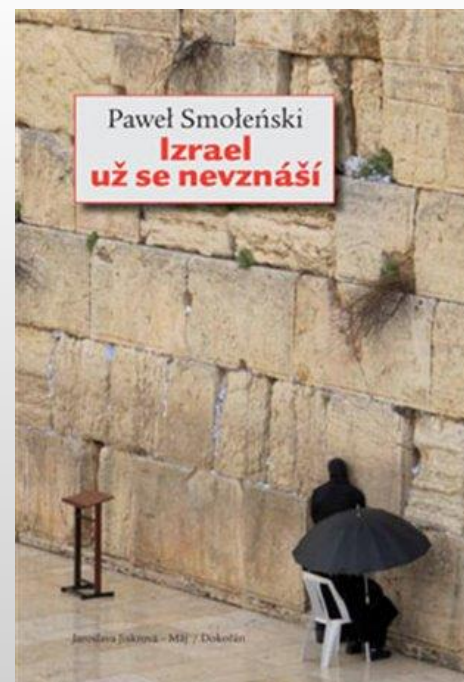
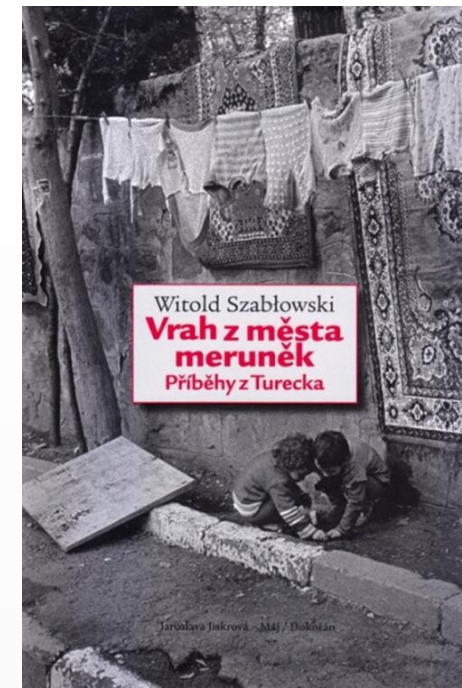
- první kniha: Mariusz Szczygieł – *Gottland* (2007; 21 dotisků)
- **Mariusz Szczygieł: Projekt pravda** (2016)
- **Wojciech Górecki: Přípitek předkům** (2017)
– reportáže z Ázerbájdžánu, Gruzie a Arménie
- **Lidia Ostałowska: Cikán je Cikán** (2016) – život Romů v postkomunistických zemích (tataž autorka: *Akvarely pro Mengeleho*, vyd. P3K, 2014)

Reportážní edice nakl. Dokořán – J. Jiskrová/Máj

- **Margo Rejmer:** *Bukurešť. Prach a krev* (2015)
- **Witold Szablowski:** *Vrah z města meruněk. Příběhy z Turecka* (2016)
- **Paweł Smoleński** – reportáže z Blízkého východu: *Izrael už se nevznáší* (2013); *Irák. Peklo v ráji* (2015)

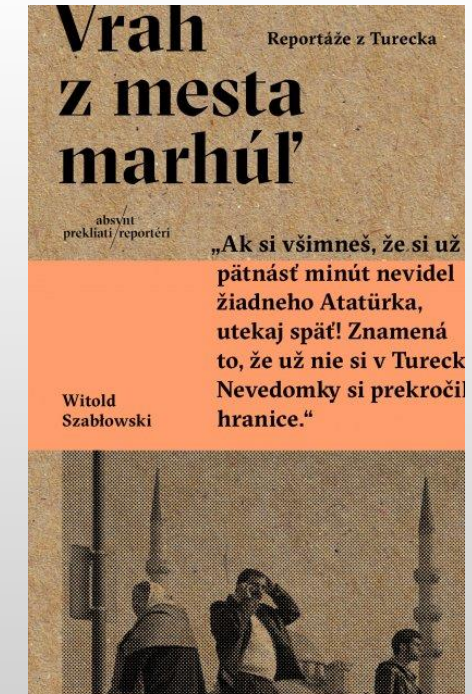
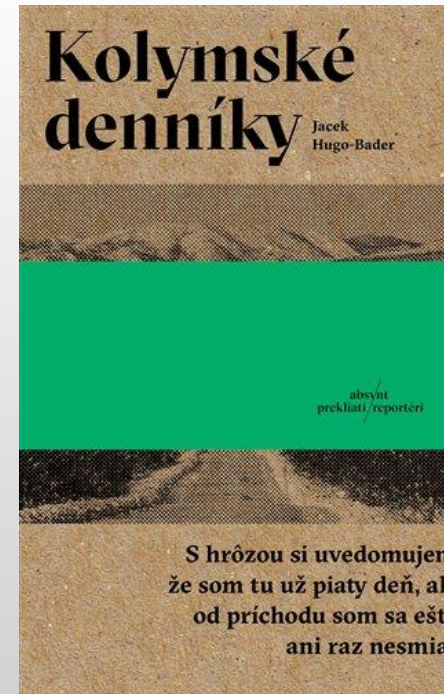
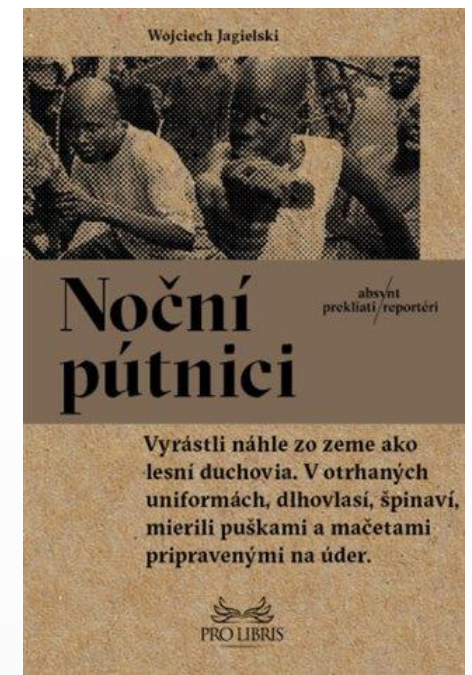

Slovenské nakladateľstvá

Absynt – slovenské preklady

- **Paweł Smoleński: *Oči zasypané pieskom*** (2015) – reportáže z palestinského prostredí
- **Wojciech Jagielski: *Noční pútnici*** (2016) – reportáž o nedobrovoľných detských vojakoch v Ugandě
- **Jacek Hugo-Bader: *Kolymské deníky*** (2017) – reportážská road-movie po Sibíri
- **Witold Szablowski: *Vrah z mesta marhúl'*** (2017) – reportáže z Turecka

Slovenské nakladatelství Absynt – české překlady

- **Wojciech Tochman:** *Jako bys jedla kámen* (2017) – reportáže z (po)válečné Bosny
- **Ryszard Kapuściński:** *Šáhinšáh* (2017) – iránská revoluce v r. 1979
- **Katarzyna Surmiak-Domańska:** *Ku-klux-klan. Tady bydlí láska* (2017) – příběh historie i současnosti amerického Ku-klux-klanu
- **Filip Springer:** *Miedzianka. Příběh zániku* (2017) – příběh zaniklého hornického městečka v česko-polském pohraničí
- **Katarzyna Boni:** *Ganbare! Workshopy smrti* (2017) – Japonsko po cunami z r. 2011

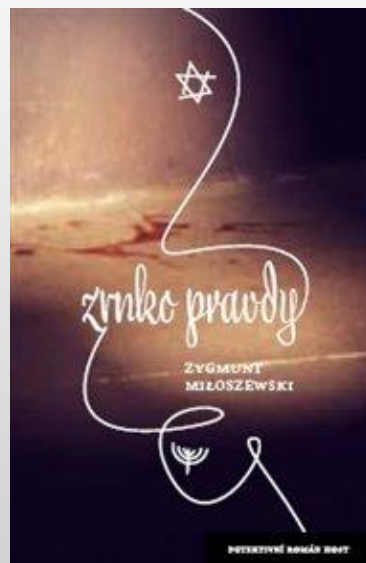
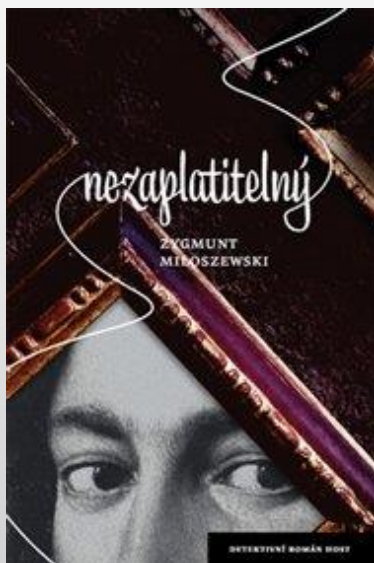
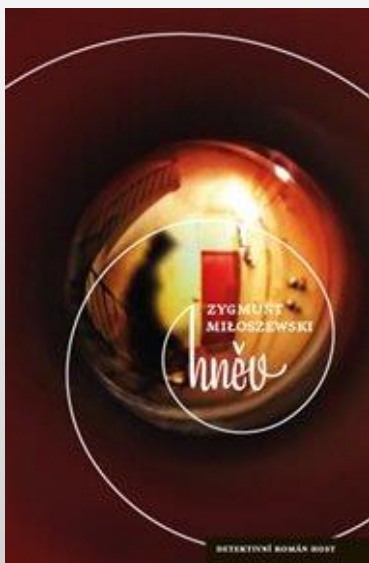
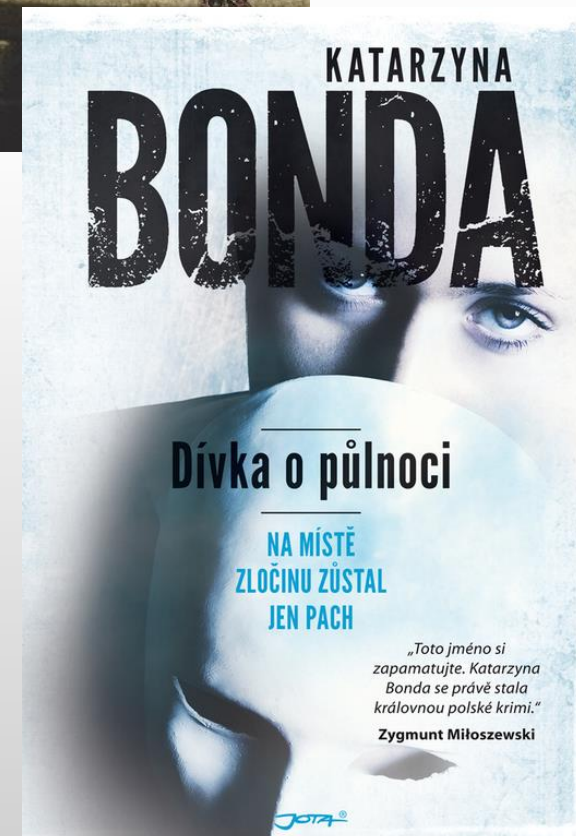
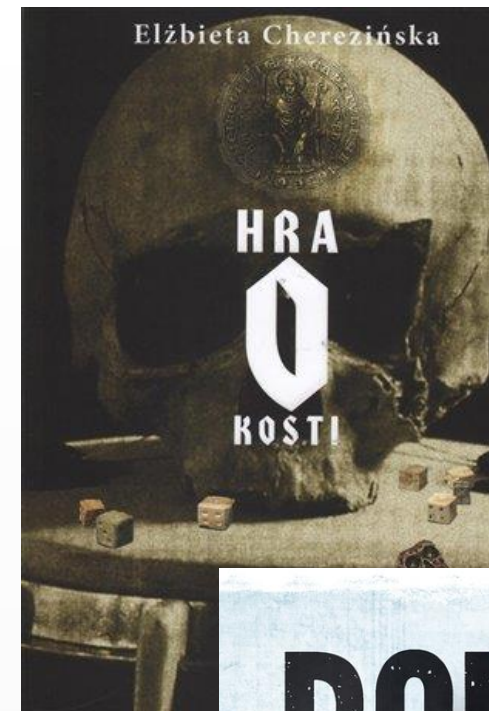
Reportážní knihy jiných nakladatelů

- *20 let nového Polska v reportážích podle Mariusze Szczygięła* (Premedia, 2014)
- **Sylwia Frołow**: *Dzeržinskij. Láska a revoluce* (Premedia, 2015)
- **Lidia Ostałowska**: *Akvarely pro Mengeleho* (P3K, 2014)

Dobrodružná a populární beletrie

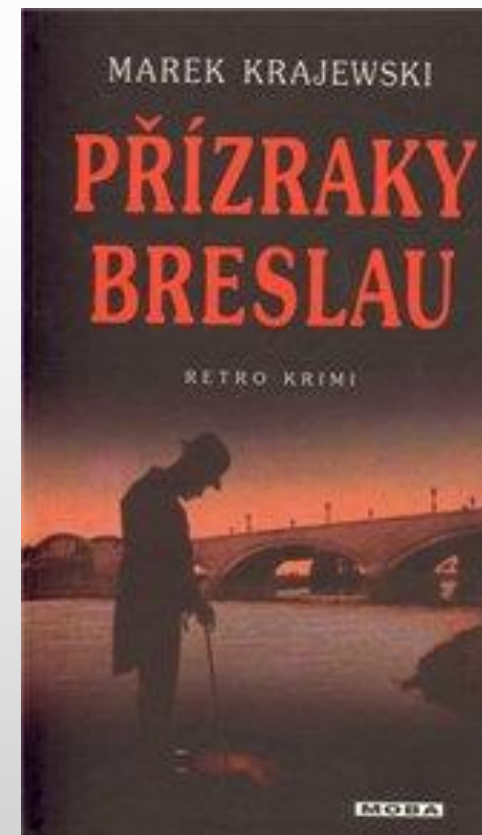
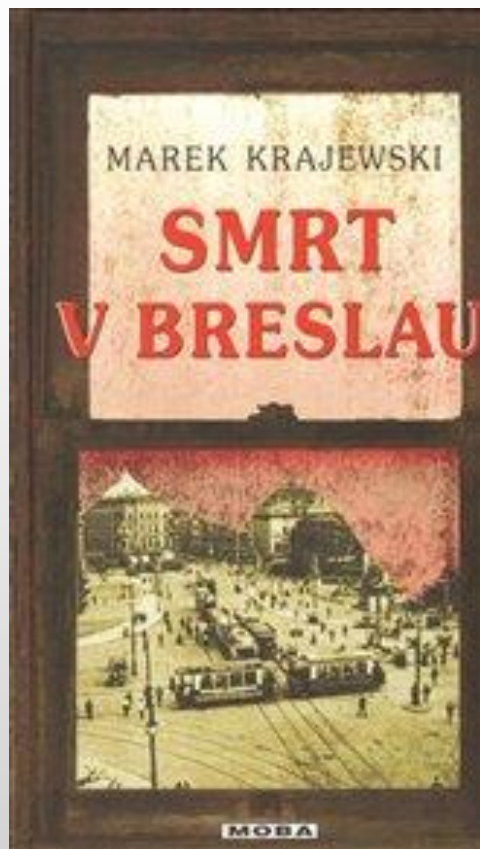
- **Elżbieta Cherezińska: *Hra o kosti*** (Argo, 2017)
  - dobrodružný historický román (Polsko Boleslava Chrabrého, reálie středověké Evropy, motiv sv. Vojtěcha)
- **Katarzyna Bonda: *Dívka o půlnoci*** (Jota, 2016)
- **Zygmunt Miłoszewski: *Hněv*** (Host, 2016)
  - série příběhů prokurátora Szackého:

Dobrodružná a populární beletrie

- **Marek Krajewski:** série o Eberhardu Mockovi (nakl. MOBA)
  - tzv. retrodetektivka (prostředí německo-polské Vratislavi před 2. světovou válkou)

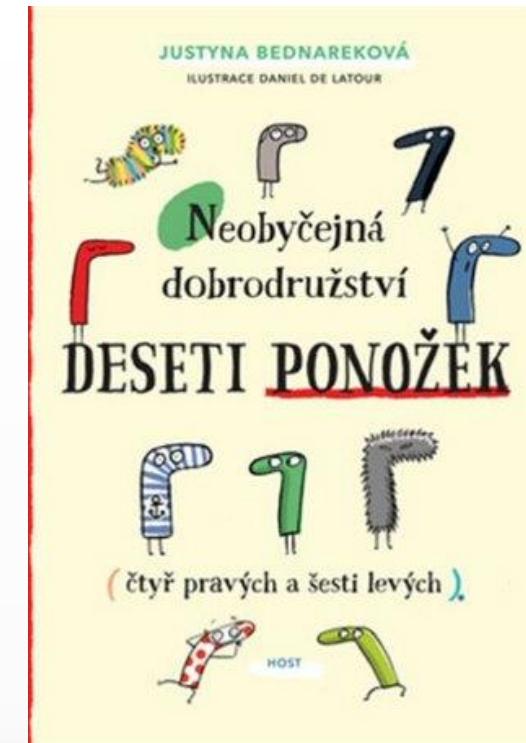
Knihy pro děti a mládež

- **Justyna Bednareková: Neobyčejná dobrodružství deseti ponožek (čtyř pravých a šesti levých)** (Host, 2017)

Instalatér nejdřív na pračku poklepal, pak vyndal filtr, vyčistil ho, podíval se do motoru, zkontroloval klínový řemen. Potom poprosil o čaj, očichal gumové těsnění, zahýbal knoflíky a vyzkoušel tlačítka, poškrábal se na hlavě a znovu poklepal na buben. „Podívám se ještě dolů,“ řekl nakonec. „Možná prostě padají pod pračku.“

Společnými silami s maminkou a malou Bé pračku odsunuli. Nenašli ani jedinou ponožku, ale zato se ukázalo, že mají v podlaze docela velkou díru.

Aleksandra Cieślak

Dodělej si knihu

• HOĎ VŠECHNO ZA HLAVU a chyt' za PAČESY.
Nikdo to za tebe neudělá. Probuď v sobě .....!
Na rady, které najdeš tam uvnitř, se klidně ZCELA VY.....
..... nebo... SI JE PĚKNĚ ZAPIS ZA UŠI.
Nech se vést fantazií a .....
NENÍ VYLOUČENÉ, že si tě tahle kniha OMOTÁ
KOLEM PRSTU a OKOUZLI TĚ HISTORKAMI.
..... TI NEBUDE BOMBAČ.

Čím větší je síla a dynamika gesta, tím větší emoce jsou v čáře skryty.

LUĐWIG* SI CVIČÍ EXPRESÍ**.

* Ernst Ludwig Kirchner (1880-1938), německý malíř a dřevorytec, jeden z předních tvůrců expresionismu. Aby nebyl závislý jen na kritice, psal pod pseudonymem recenze vlastních obrazů.
** Expresie nabobň výtaz.

Písmena, stejně jako my, pocházejí z různých rodin. Každá rodina má své charakteristické rysy: špičaté nosy, odstávající uši, křivé nohy...

g W E R b a f

TOHLE R PŮCHÁZÍ Z RODINY BODONI.

BODONI JE HÝBOVÁ Z ITALIE, NE JEJ RODKOVIN SÍLA DO 18. STOLETÍ. V TĚTO RODINĚ MÁJÍ VŠECHNY PŮTRY A TUNĚJ A SÍMĚJÍ ČÁSTI* MÁJÍ JEJÍM PRŮZTŮMŮM ČÁSTI. MŮJÍME PÍSMENA JEDNODUCHÁ A SÍRMA, TĚSTA I HŮBNĚ, NE VŠEM JE VLASTNÍ KLASICKÝ VZHLAD. JIMĚNĚ SE HO GIMBATISTOVY BODONIM (1796-1813), KTERÝ JE JEJÍM NŮTĚM.

a M B

TOHLE M PŮCHÁZÍ Z RODINY COMIC SANS.

PÍSMENA, KTERÁ DO NĚ PATŘÍ, PŘEDSTĚJÍ, ŽE JSOU TO PŮLOBÁBÍ, A TĚDY ŽE JSOU PSÁNA KRÍVĚ. NEMAJÍ PATRY A JEJICH ČÁRY JSOU VŠUDE STEJNĚ TĚSTĚ.* JE TO MALÁ RODINA, KTERÁ SE NEMŮŽE POCHLUBIT TAKOVOU TRADIČÍ JAKO BODONI. JEJÍ RODKOVIN ZAČÍNÁ V ROCE 1854 VE SPOJNĚCH STÁTECH.

* Typografové dělají písma na psátkách a bezpsátkách. Gita psaníčka na str. 73 a jednapřvková a dřevorytková - písma jsou stejně široká nebo se nespáčk svou šířkou liší.

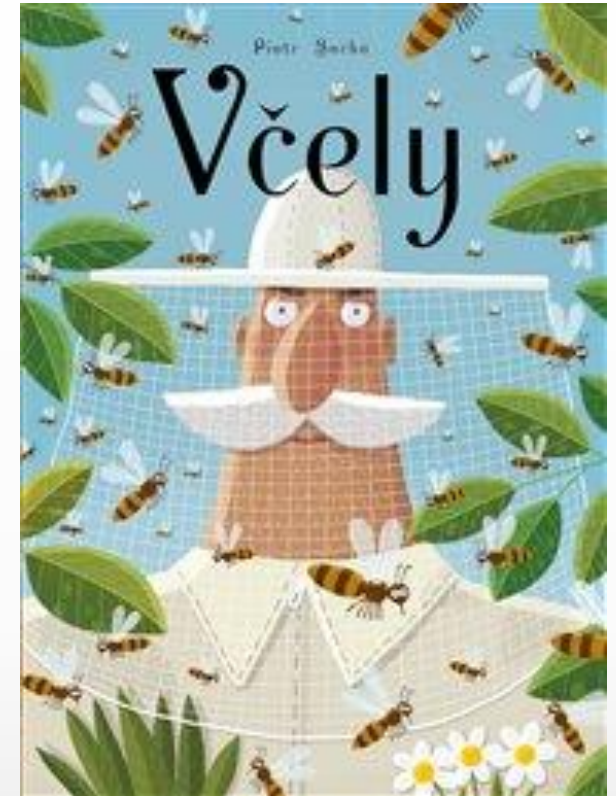
Knihy pro děti a mládež

Aleksandra Cieślak: *Dodělej si knihu* (Baobab, 2017)

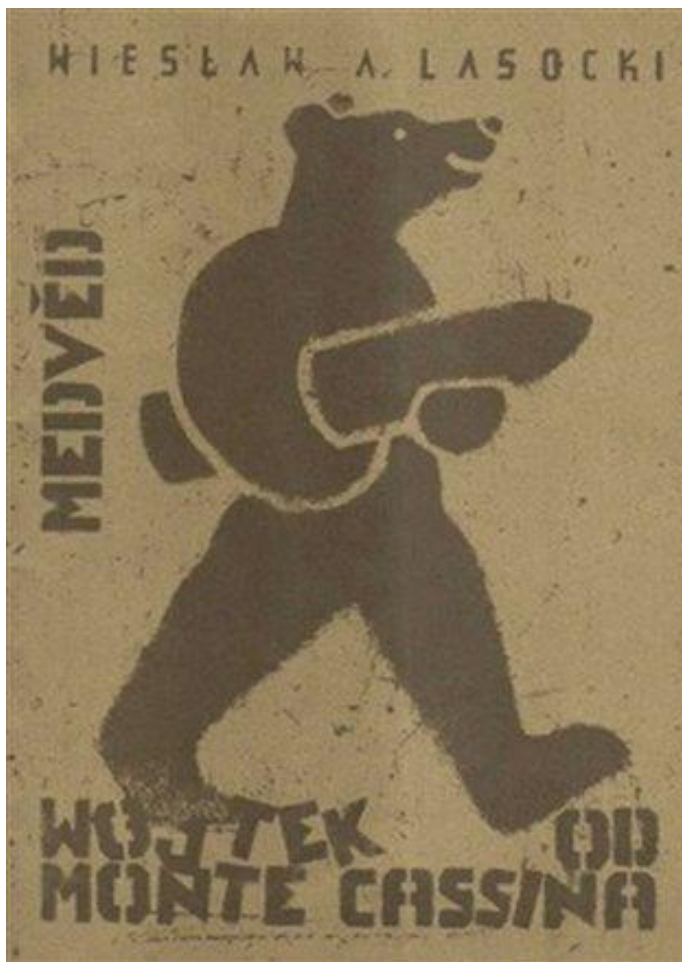

Knihy pro děti a mládež

- **Piotr Socha: ilustrovaná encyklopedie *Včely* (Slovart, 2017)**

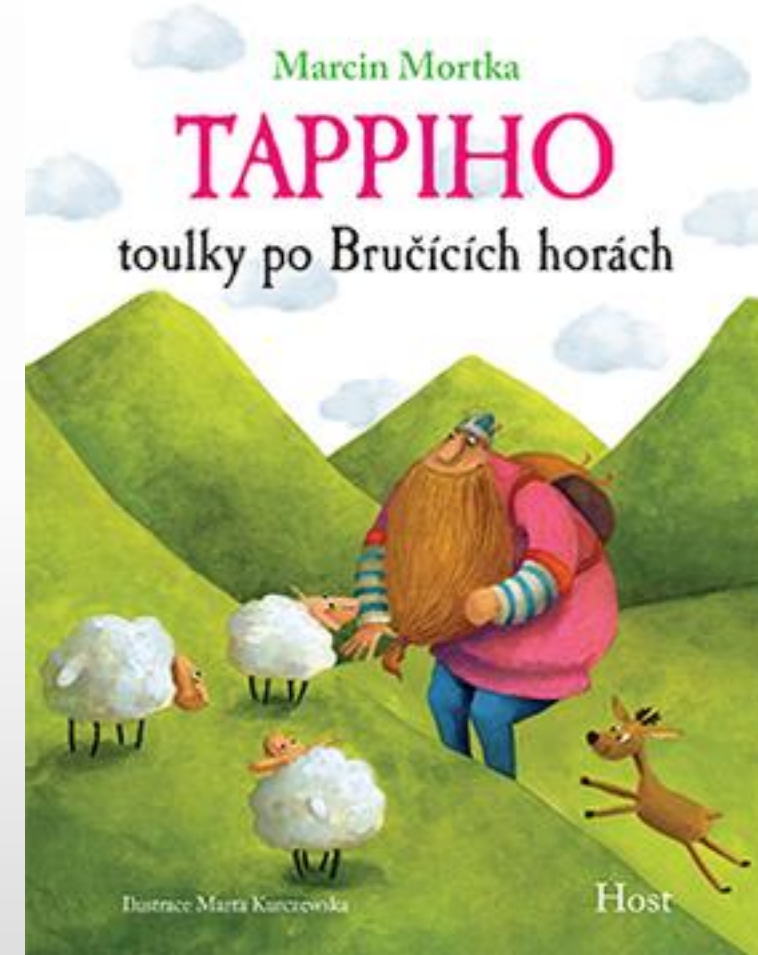
Knihy pro děti a mládež

Wiesław A. Lasocki: *Medvěd od Monte Cassina* (Baobab, 2016)

- události 2. světové války pohledem medvíděte Wojtka

Knihy pro děti a mládež

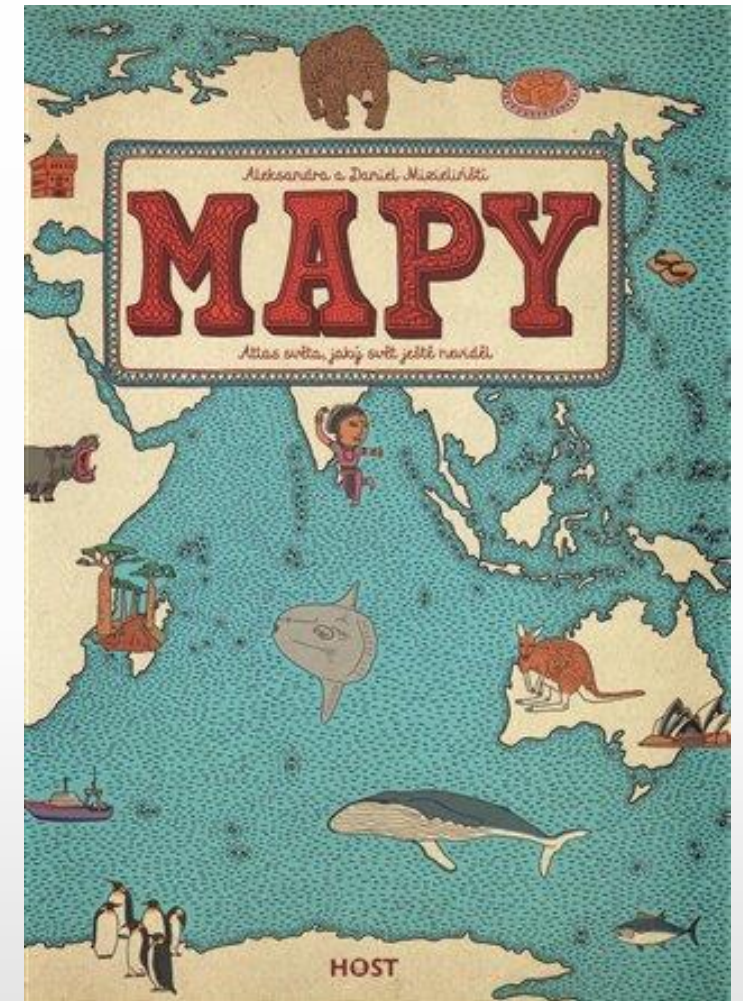
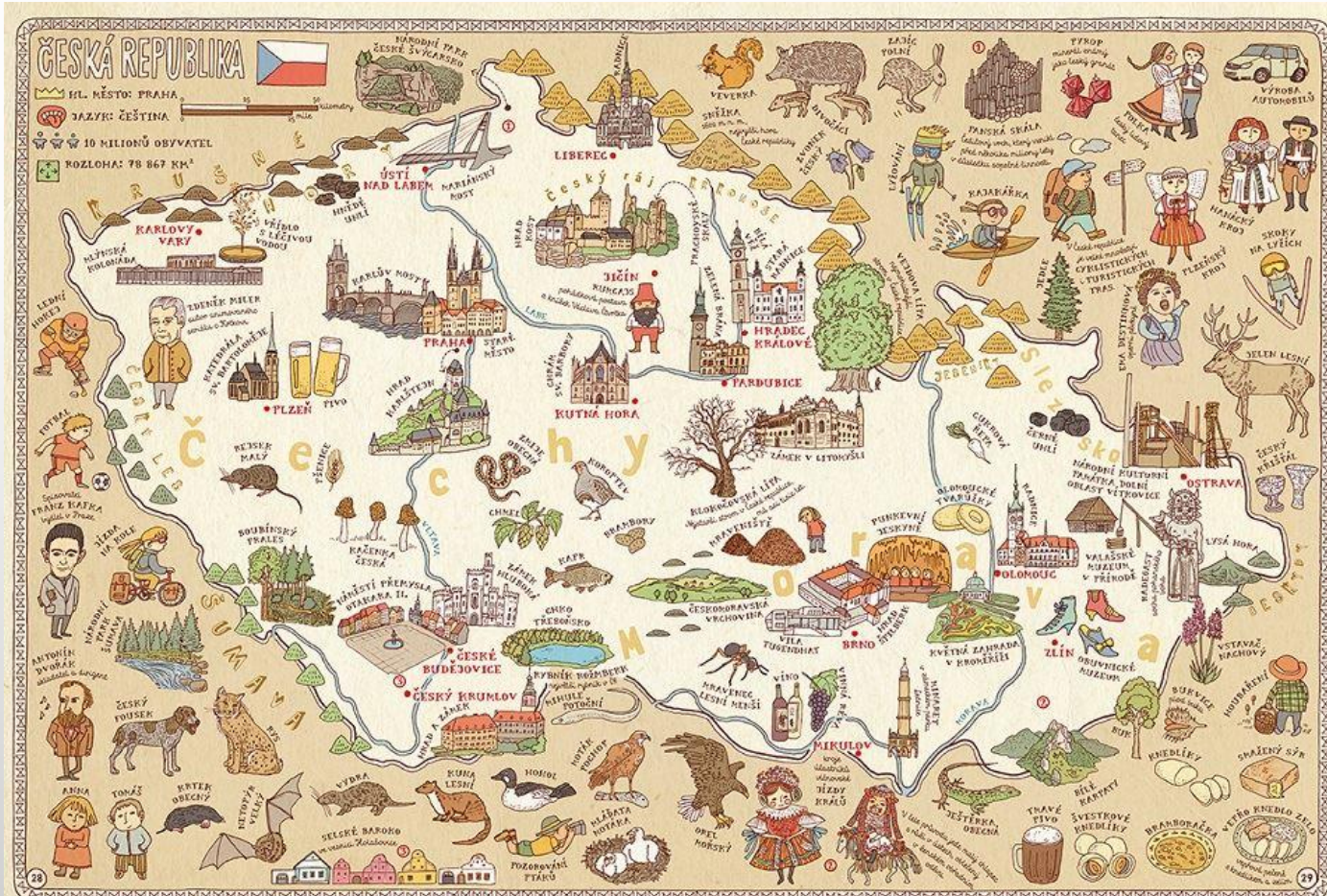
- **Marcin Mortka:** *Tappiho toulky po Bručících horách* (Host, 2016)
  - série příběhů o Vikingovi Tappim

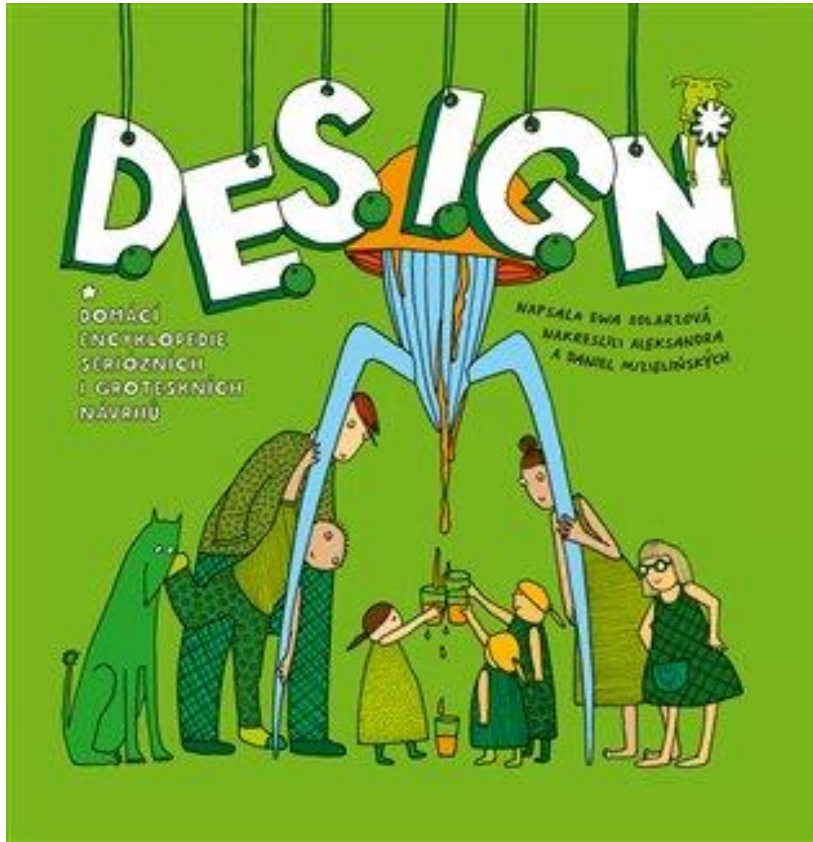

Knihy pro děti a mládež

- Aleksandra Mizielińská – Daniel Mizieliński: obrátkový atlas *Mapy. Atlas světa, jaký svět ještě neviděl* (Host, 2016)

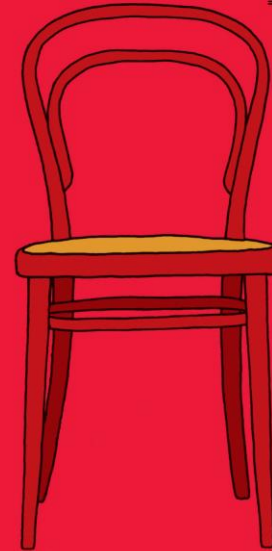
Židle židlí

DRIVE: MODEL 14 NEBO BISTRO. DNES: MODEL 214

Michael Thonet

Toto je **nejznámější židle všech dob**. Zeptejte se rodičů nebo prarodičů – určitě ji znají, a možná jednu takovou měli kdysi i doma. **Michael Thonet** ji navrhl už před 150 lety. Říkají jí „židle židlí“. Proč? Důvodů je spousta. Zprvė, byla mnohem levnější než jiné židle. Tak levná, že **si ji mohl koupit každý**, byla proto, že šlo o první sériově vyráběnou židli – vznikala ve velkých továrnách, nikoli v malých dílnách. Zadržė, byla složena jenom ze šesti částí a několika šroubků, její **montáž tedy byla velmi jednoduchá**. Zatřetí, taková jednoduchá konstrukce ji umožňovala chytře balit do balíků o rozměrech metr krát metr, jejichž doprava byla jednoduchá a laciná. Židli montovali až v obchodě, ne v továrně. Začtvrté, snadná doprava vedla k tomu, že se židle mohla posílat kamkoli, a proto si získala popularitu nejen v Evropě, ale i v Severní a Jižní Americe, v Asii nebo v Africe! No a poslední, ale neméně důležitý důvod: byla a nadále je velmi krásná, odolná a elegantní. Není tedy žádný div, že se jí prodalo přes **50 miliónů kusů**, což je více než jakéhokoli jiného kusu nábytku. A tím to celé nekončí! Tahle židle se totiž vyrábí dodnes.

014

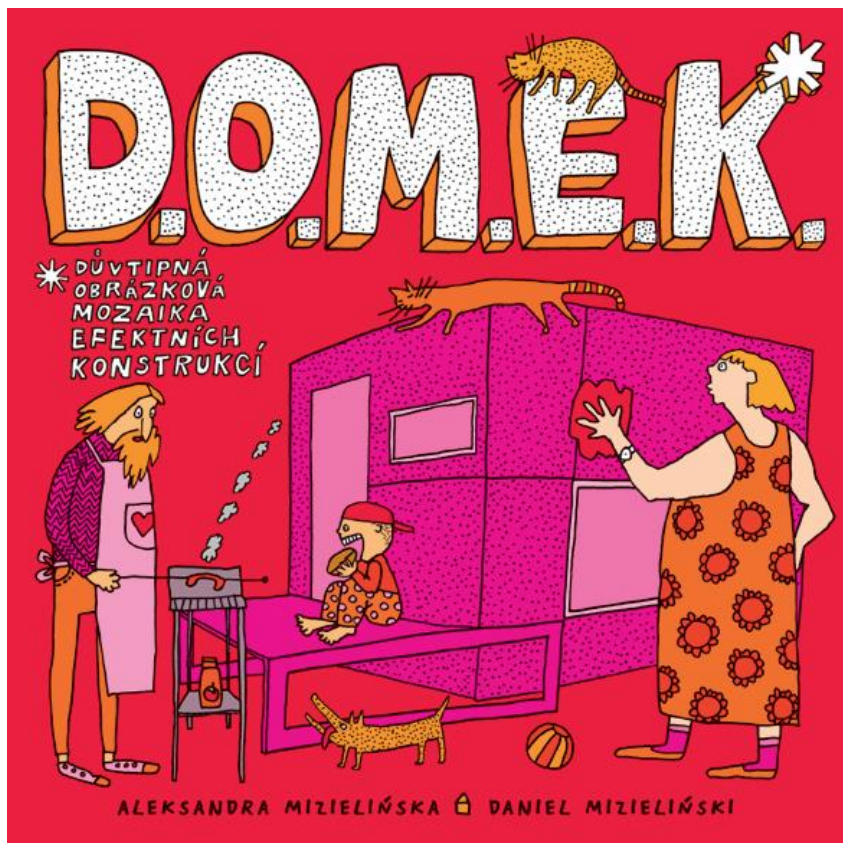

015

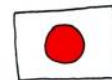
Knihy pro děti a mládež

Aleksandra Mizielińska – Daniel Mizieliński – Ewa Solarzová: *Design* (J. Kostelecká, 2015)

dům záclonka

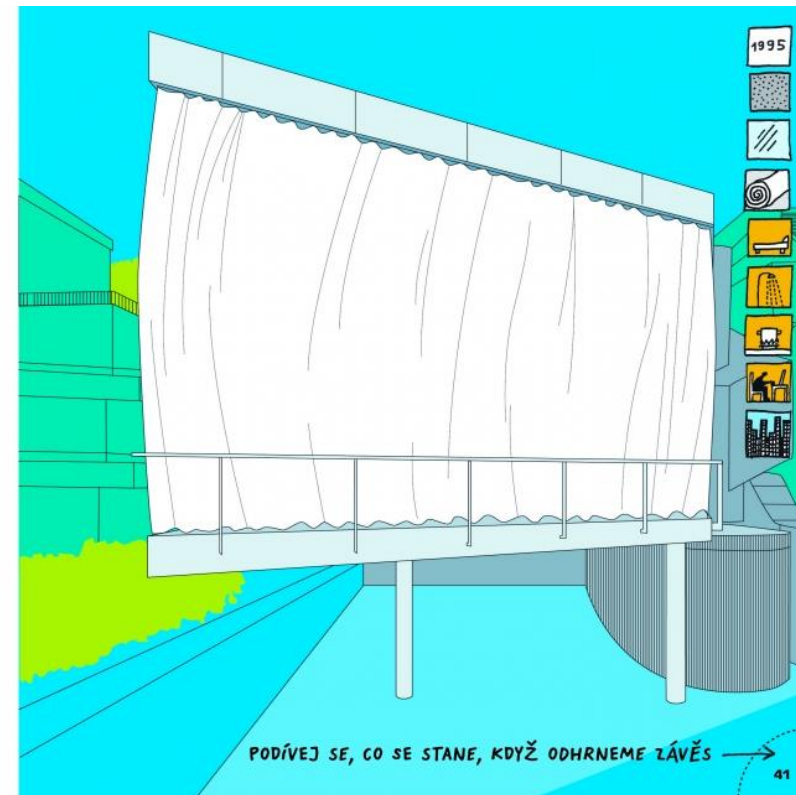
JAPONSKO

TOKIO

ŠIGERU BAN

V Tokiu, hlavním městě Japonska, se nachází prazvláštní dům, který má místo zdí **obrovské bílé závěsy**. Bydlí v něm pan Takeši s manželkou a jejich dvě děti. Pan Takeši je fotograf. Vyrůstal v malém stísněném domku, který se mu vůbec nelíbil. Když pak vyrostl a stal se z něj dospělý, řekl si, že už nikdy nebude bydlet v uzavřeném prostoru. Poprosil tedy architekta **Šigeru Bana**, aby pro něj navrhl veliký dům.

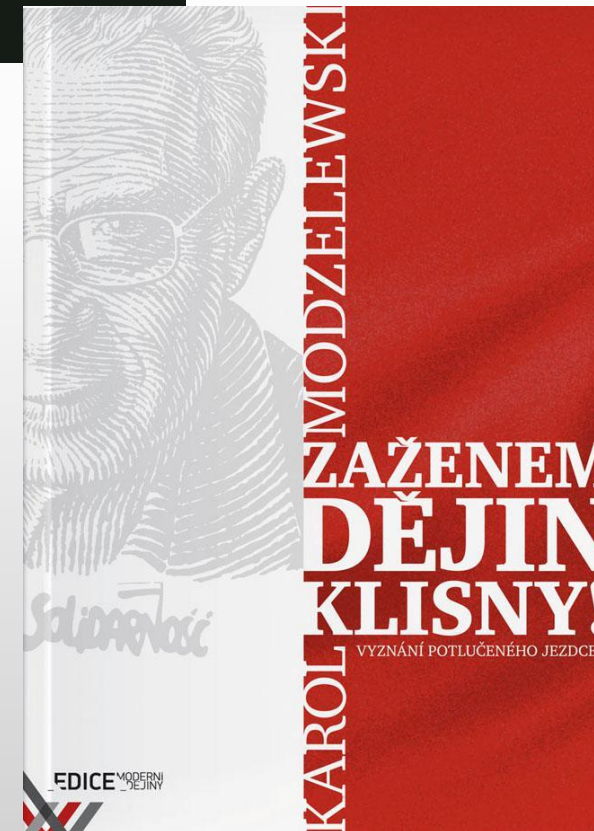
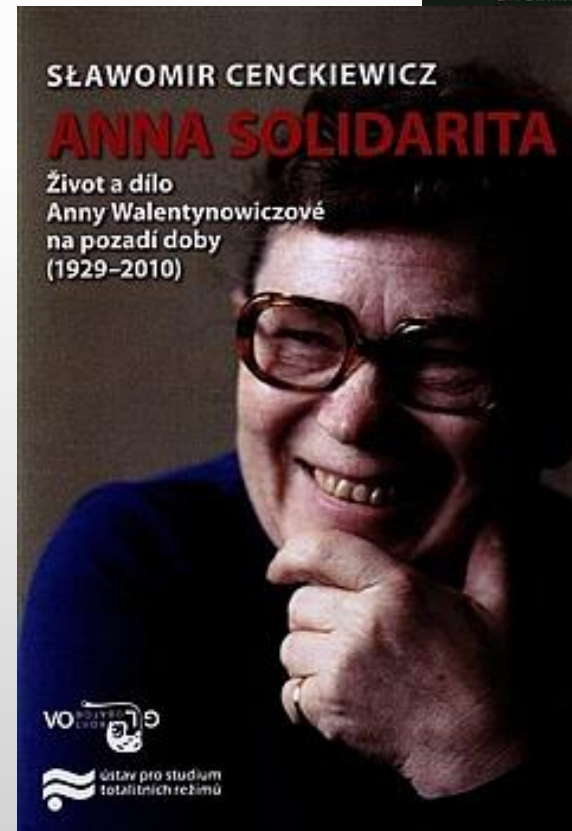

Knihy pro děti a mládež

Aleksandra Mizielińska – Daniel Mizieliński: *Domek* (Jana Kostecká, 2014)

Odborná literatura

- **Patrycjusz Pająk:** *Hrůza v české literatuře* (Academia, 2017)
- **Sławomir Cenckiewicz:** *Anna Solidarita. Život a dílo Anny Walentynowiczové na pozadí doby (1929–2010)* (Ústav pro studium totalitních režimů – Volvox Globator, 2016)
- **Karol Modzelewski:** *Zaženem dějin klisny! Vyznání potlučeného jezdce* (Pant, 2015) – vzpomínky polského disidenta

Současná polská poezie

- **Maciej Melecki:** *Prask* (Protimluv, 2017)
- **Tadeusz Dąbrowski:** *Černý čtverec* (Větrné mlýny, 2015)
- **Piotr Macierzyński:** *Antologie esesáckých básní* (Petr Štengl, 2015)
- antologie *12x poezie Polsko* (Fra, 2011)
– výběr z tvorby mladé generace polských básníků

